

Wielka Encyklopedia Francuska, Konstytucja 3 maja

1. Oświeceniową ideę filozofowie zapisali w Wielkiej Encyklopedii Francuskiej – pierwszym tak dużym kompendium wiedzy w nowożytnej historii.

Władza polityczna. Żaden człowiek nie otrzymał od natury prawa rządzenia innymi. Wolność jest darem nieba, a każda jednostka tego samego gatunku ma prawo cieszyć się nią, skoro tylko dojdzie do rozumu. O ile natura ustanowiła jakąś władzę, to jedynie rodzicielską; ale władza rodziców ma swoje granice w stanie naturalnym dochodzi do kresu z chwilą, gdy dzieci są zdolne, aby sobą kierować.

Fanatyzm. Jest to ślepa i zachłanna gorliwość, rodząca się z przesądu i dyktująca czyny głupie, niesprawiedliwe i okrutne. Nie tylko nie odczuwa ona wstydu ani wyrzutów, ale łączy się jeszcze z rodzajem radości i zadowolenia. Fanatyzm jest więc tylko zabobonem wcielonym w czyn.

Praca. Codzienne zajęcie, na które skazuje człowieka potrzeba, a któremu zawdzięcza on zdrowie, istnienie, pogodę umysłu, zdrowy rozsądek, a może nawet cnotę.

2. W Polsce nie chodziło o promowanie wolność, ale jej ograniczenie. Szlachecka wolność doprowadziła do upadku państwa.

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Uznając, iż los nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia konstytucji narodowej jedynie zawisł, długim doświadczeniem poznawszy zadawnione rządu naszego wady, a chcąc korzystać z pory, w jakiej się Europa znajduje i z tej dogorywającej chwili, która nas samym sobie wróciła, wolni od hańbiących obcej przemocy nakazów, ceniąc drożej nad życie, nad szczęśliwość osobistą egzystencję polityczną, niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną narodu, którego los w nasze ręce jest powierzony, chcąc oraz na błogosławieństwo, na wdzięczność współczesnych i przyszłych pokoleń zasłużyć, mimo przeszkód, które w nas namiętności sprawować mogą, dla dobra powszechnego, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia Ojczyzny naszej i jej granic, z największą stałością ducha niniejszą konstytucję uchwalamy i tę całkowicie za świętą, za niewzruszoną deklarujemy, dopóki by naród w czasie prawem przewidzianym wyraźną wolą nie uznał potrzeby odmienienia w niej jakiego artykułu. Do której to konstytucji dalsze ustawy sejmu teraźniejszego we wszystkim stosować się mają.

Religią narodową panującą jest i będzie wiara święta rzymska katolicka ze wszystkimi jej prawami; przejście od wiary panującej jakiegokolwiek wyznania jest zabronione pod karami apostazji. Że zaś taż sama wiara święta przykazuje nam kochać bliźnich naszych, przeto wszystkim ludziom jakiegokolwiek bądź wyznania pokój w wierze i opiekę rządową winniśmy. I dlatego wszelkich obrządków i religii wolność w krajach polskich podług ustaw krajowych gwarantujemy.

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl